

18. Návrh na rozšírenie pôsobnosti komisie na vytvorenie interpretačných pravidiel k Zásadám sudcovskej etiky aj o návrh nového znenia Zásad sudcovskej etiky

Č. materiálu: SR 406/2019

Predkladá: Mgr. Pavol Žilinčík, člen Súdnej rady Slovenskej republiky, člen komisie na vytvorenie interpretačných pravidiel k Zásadám sudcovskej etiky

Vážené kolegyne a kolegovia, navrhujem týmto rozšírenie mandátu komisie, ktorú súdna rada zriadila na vytvorenie interpretačných pravidiel k Zásadám sudcovskej etiky¹. Rozšírenie spočíva v tom, že by komisia v **prvom kroku pristúpila k návrhu nového znenia samotných Zásad sudcovskej etiky**, a až **potom by tvorila interpretačné pravidlá** k nim.

Dôvody môjho návrhu sú nasledovné:

- Súdna rada vydala Zásady sudcovskej etiky dňa 17. decembra 2015. Z hľadiska ich znenia išlo o „dobový kompromis“ medzi viacerými pohľadmi na význam a zmysel etických zásad, a rovnako aj o kompromis medzi viacerými predloženými návrhmi. Finálny text sa tvoril na zasadnutí rady, postupným preberaním textu z rôznych návrhov a jeho kompilovaním do jedného dokumentu. Výsledkom sú viaceré dobré princípy, ale tiež **niekoľko závažných nedostatkov**.
- V prílohe č. 1 tohto návrhu som zosumarizoval kľúčové etické princípy (nezávislosť, nestrannosť, integrita a pod.) z viacerých dokumentov upravujúcich etické rámce správania sa sudcov, ako sú Bangalórske princípy či princípy Európskej siete súdnych rád²³. (Pre porovnanie som tiež do tohto prehľadu doplnil súčasný Etický kodex Soudcovské unie Českej republiky). Každý z týchto dokumentov definuje tie najdôležitejšie princípy, pričom **nekončí ich vymenovaním**, ale hneď vzápätí podrobnejšie špecifikuje ich obsah a podstatu (čo to znamená nestrannosť). Naše Zásady sudcovskej etiky len heslovito v čl. II vymenujú dôležité princípy, ale nenasleduje žiadna ich špecifikácia či vysvetlenie. Nesúrodo za tým nasledujú v čl. III povinnosti resp. pravidlá správania sa, ktoré ale nijako nekomunikujú s čl. II.

^{1 1} Na základe uznesenia súdnej rady č. 37/2018 z 26. februára 2018 a uznesenia č. 148/2019 z 24. júna 2019 sú členmi komisie JUDr. Martin Michalanský, JUDr. Elena Berthotyová, PhD., Mgr. Pavol Žilinčík, JUDr. Magdaléna Hromcová, JUDr. Lenka Praženková, JUDr. Ján Havlát a JUDr. Lajos Mészáros.

² Tzv. London Declaration: Judicial Ethics – Principles, Values and Qualities <https://www.ency.eu/node/258>

Kvalitné zásady etiky (napr. Holandský súbor kodexov „Matters of Principle - Codes on the Independence and Impartiality of the Judiciary“, Švédsky „Good Judicial Practice: Principles and Issues“ či Škótsky dokument „Statement of Principles of Judicial Ethics“) poskytujú jasný a konzistentný rámec pre etické správanie sa sudcov. Princípy v nich **uvedené nie sú len pro forma vymenované**, ale je veľmi zrozumiteľne špecifikované čo znamenajú, a čo z nich pre sudcov vyplýva. Poskytujú tak dobrý základ aj pre riešenie konkrétnych etických dilem, a následne aj pre prípadné podrobnejšie rozpracovanie v ďalších dokumentoch.

- Z návrhu opatrení na zabezpečenie plnenia odporúčaní prijatých Skupinou štátov proti korupcii (GRECO) pre Slovenskú republiku vyplýva požiadavka rozpracovať zásady sudcovskej etiky tak, aby všetkým sudcom poskytovali presnejšie formulované usmernenia týkajúce sa správania, ktoré sa od nich očakáva, bezúhonnosti sudcu a prevencie korupcie. Toto opatrenia je možné efektívne splniť v tom prípade, že samotné zásady budú konzistentné a budú vytvárať dobrý základ pre ich interpretáciu.
- Súčasne vás, kolegyne a kolegovia, žiadam aj o mandát na to, aby komisia pracovala na spresnení a sprísnení doterajších štandardov napríklad pre oblasť kontaktov sudcov s advokátmi, mimosúdnej činnosti sudcu a jeho správania v občianskom živote. Náš doterajší postup viedol k situácií, že niektorí sudcovia nevidia problém v aktivitách, ktoré nielen iná časť sudcovskej obce, ale aj laická verejnosť, vníma ako nenáležité, nevhodné, prípadne vyslovene neprípustné. Určite nebude mojou ambíciou ako navrhovateľa upravovať kazuisticky každú situáciu pevnými pravidlami, rovnako je ale v dnešnej situácií nemožné nechať vývoj profesijnej etiky sudcov na všeobecné, vágne princípy, a tzv. „etiku v sebe“. Tú, ako vidíme, má každý výrazne inú.
- Na základe uvedeného navrhujem, aby Súdna rada prijala nasledovné uznesenie: *Súdna rada poveruje komisiu na prípravu interpretačných pravidiel Zásad sudcovskej etiky, aby pripravila návrh nového znenia Zásad sudcovskej etiky a až následne pracovala na interpretačných pravidlách k týmto zásadám.*

Porovnanie princípov profesijnej etiky sudcov:

Bangalórske princípy	Nezávislosť	Nestrannosť	Integrita	Vhodnosť/správnosť konania	Rovnaké zaobchádzanie	Kompetentnosť a dôslednosť		
Európska sieť súdnych rád	Nezávislosť	Integrita (čestnosť, bezúhonnosť, dôstojnosť)	Nestrannosť	Zdržanlivosť a rozvaha	Dôslednosť	Rešpekt a schopnosť počúvať	Rovnaké zaobchádzanie	Kompetentnosť
Česko	Nezávislosť	Nestrannosť	Bezúhonnosť	Dôstojnosť	Rovnosť	Odbornosť		
Slovensko	Nezávislosť a nestrannosť	Bezúhonnosť	Spravodlivosť a transparentnosť	Zdvorilosť, diskretnosť, dôvernosť a tolerantnosť	Rovnaké zaobchádzanie (nediskriminovanie) a kompetentnosť (kvalifikovanosť)	Vlastnosti: ľudskosť, odvaha, serióznosť, rozvážnosť, pracovitosť, rešpekt a schopnosť počúvať		